

Hlava XXV

„A potom mi nadbíhal pan Mastarna, truhlář a obstaravatel pohřbů, však ho znáš,“ dokončovala Žofie příběh svého života Vilému Zurdovi.

„I mi psal a dárky poslal a sliboval, že mi dá v Praze nebo ve Vídni udělat korset, že to vůbec nebude vidět.

Ale já jsem nechtěla, styděla jsem se strašně — jako že hrbatej chce hrbatou, to mi připadalo směšné a co by řekli lidi. Odbývala jsem ho, až přestal. Teď toho lituju. Protože to tady s námi je hřích a pitvornost.“

Žofka se rozplakala a za chvíli řekla Zurdovi, aby šel pryč. Vilém se tedy odkradl od pitvorné, téměř incestuósní a předčasné milenky do svého pokojíka a do postele.

Sotva ulehl, začaly se v něm znovu zvedat vilné myšlenky.

Chlapec v první dospělosti je, jak známo, k neutahání, býval by ještě chtěl a kromě toho na něho zapůsobily podrobnosti Žofčiny zpovědi. Kromě toho se namlsal, a teď by býval chtěl něco lepšího, než hrbačku s tenkýma nohama, i když expertní. Představoval si Irmu z Havránky, jejíž skryté půvaby mu kdysi vylíčil Gustáv Varga (ako skoro zarába ani chlap už je aj chlapom).

Právě, když se vzrušil tak, že zahájil sebeprznění, zaklepal někdo na dveře.

„Viléme, potrebujeme tvou pomoc.“

Kam se ztratil? — Tady někde u poštmistrovy zahrady — Máme je budit? — To snad ne — Hele, hele, támhle! — ten malej zakuklenec, co jel s tím pohřbívákem! Za ním! Za ním! — Tady někde. — Hej, občané, vzhůru, pomozte chytat strašidlo!

Kroky pochopů dusaly vzhůru ke svatému Jimramu. V oknech se začala dělat světla a někde se též objevovali na prazích bílí košiláci. Švec Papučka stanul ve svých dveřích s lucernou, oděn v dlouhé trikotové podvlékačky, takže se se svým plnovousem podobal permonškovu.

Pouze kápě mu chyběla.

„Však jsem to říkal“, přemýšlel hloubavě, „že to nejsou žádná pravá strašidla. Strašidel není, protože není ani duší, tím méně duchů. Duševno není nic jiného, nežli materiálně přesazené do hlavy.“

Tato poslední bizarně stupidní sentence není však výmyslem Papučkovým, ačkoliv se svým celkovým rázem zcela zřejmě podobá a vyrovná jeho vlastním filosofematům. (Srovnej např. že svět vznikl ze vzduchu a podb.)

Jejím autorem není nikdo menší než sám Vladimír Iljič Lenin, a Papučka se tuto frázi naučil v dělnickém vzdělávacím kroužku, podobně jako již dříve zmíněnému podílu práce na polidštění opice.

Takový jest již světa běh: Kdyby byl Papučka úspěšný revolucionář, nemusel by u vědách zchytřet ani o vlásek a jeho plkaninám by se dnes musely učit milióny studentů na stále větším a větším okrsku světa — ale nechme toho a vraťme se k noční honičce v Ryboví.

Hajní, četníci a jiní švamenberští poskokové pobíhali a hlomozili kolem sv. Jimrama v areálu zrušeného hřbitova, ale nic nenašli.

Někteří měli za to, že šlo opravdu o strašidlo, když se nízký zakuklenec tak záhadně a úplně ztratil, a to ještě u kostela. Jejich podezření v tomto směru se ještě stupňovalo, když dorazili na místo, kde zastavili pohřební vůz a zjistili, že tam není, protože zakukleného kočího přece sledovali až ke kostelu.

I kdyby jim uklouzl a vrátil se k vozu, nemohl tam dorazit tak rychle, aby vůz ještě nedohonili na bicyklech po všech polních cestách, při čemž jeden nadšenec spravedlnosti se hnál až do Bobulovce.

Co přehlédli, byla kamenitá pláň, po které se dalo ještě jakž takž s vozem jet a druhá, zchátralá ruina sklárny, a budova její garáže pro čtyři nákladáky.

Když vše utichlo, zaskřípěla opatrně dvířka, vedoucí na kruchtu kostela sv. Jimrama a Vilém Zurda, oděný v zakuklení nám již známého typu, opatrně vylezl, zamkl a vrátil se do poštmistrova domku, kde blaženě usínala teta Žofie.

Jak snad není ani nutné vykládat, byl zakuklený Mastarna, dopravující mrtvolu vara guraa, či *vara-sja guros*, nebo jak se to má v českém textu skloňovat, zpět do okolí Ryboví, (a odtud do švamenberské krypty na Poustce), zadržen patrolou hajných a jiných švamenberských drabantů. Podařilo se mu seskočit včas s kozlíku a dát se na útěk, přičemž pronásledovatelé, v rozčilení lovu, zapomněli nechat jednoho člověka u koní.

Uštván a hvízdaje dušností, zaklepal v zoufalství na okno Žofinky, které dobře znal a ta ho pustila dovnitř a ukryla.

Poté byl vyslán Vilém Zurda jako bludný cíl, vybaven Mastarnovým převlekem a klíčem od kúrových dveří sv. Jimrama, kterýžto úkol také rádně a bez nesnází splnil.

Jak známo, jsou přístupy na kruchtu v našich zemích v podstatě trojího druhu:

Nejobvyklejší je po schodech zvnitřku, dveřmi blízko hlavního vchodu.

Jiný typ je kolem hlavního oltáře do sakristie, odtud po schodech na galerii a tou zpátky nad hlavní vchod, nejsou-li totiž varhany na galerii situovány někde jinde.

Třetí typ je podobný jako první, ale dveře na kůr jsou zvenku.

Tak tomu bylo i u sv. Jimrama a to umožnilo Zurdovo včasné zmizení. Mastarna musel ovšem chvíli počkat, až se pronásledovatelé odkutálí, ale zdržel se pak ještě o něco déle: Jak jsme se již dověděli na začátku tohoto paragrafu a hlavy, měl Mastarna s Žofinkou nupciální úmysly, které tato sice původně zmařila, ale teď toho litovala. K tomu postelová situace, Žofie k věci již vyladěná vilným mladíčkem, úzkostné napětí honičky, které snadno přejde v chlípnost, není zajisté divu, že zatímco venku duněly prchavé kroky pochopů, ozývaly se uvnitř brzy údery o matraci.

Leč vše bylo narychlo.

Ještě jedno políbení, zůstávej tu sbohem, dušičko, ven z okna a ke koním — lepší bude počkat ve zřícenině, hijé — *tlitli* (to na ně zamlaskal).

Snad bychom měli poznamenat, že teta Amálie brala pravidelně prášky pro spaní a bral je i pošt-mistr. Proto právě vylíčené a dřívější tajné události v jejich domě proběhly zatím vždy bez odhalení.

Bezděk spal neklidně.

Čekal totiž, až dorazí Mastarna s mrtvolou, aby mohl dokončit nepodařený pohřeb Losákův.

Když ho Tobík upozornil tlumeným bafnutím (byl odnaučen štěkat hlasitě, pokud nedostal v tomto smyslu výslovný příkaz), byl Bezděk ihned na nohou. Udělal si lůžko v jedné z dosud stojících kůlen, jednak, aby jako velitel byl oddělen od prostého mužstva, jednak z důvodů praktických, jako byla např. nynější dohoda s Mastarnou. Poněkud ho zarazilo, když spatřil bílé strašidlo.

Byla to však pouze Irma oblečená v říze guruově, leč bez plnovousu.

Sotva dorazila nad hundaj, začala hlasitě a hystericky vykřikovat, takže všichni vandráci vylezli a vylezl nakonec i hlídač Šotola a otec a syn Vargové.

Pokud bylo možno z nesouvislých Irminých výkřiků dát dohromady, dověděla se nějak o pohřbení mistra — byl to tedy mistr! — ve švamenberské kapli a protože věděla, že byl pochován nahý, chtěla ho ještě dodatečně obléci.

Spojila se s Annou, kterou měl husopas Pulena ve svém domku, protože se bála Franty a Vaška i Holáčů, a po dohodě se zmíněným husopasem vzala jedny jeho staré šaty a košili (měl jich dost z lepších časů a říkal, že je stejně nebude už dlouho potřebovat), a v noci s lucernou se vydali k Poustce.

Dělalo jim starosti, jak se jim povede zvednout kámen, kryjící vchod do krypty, ale když tam přišly, viděly, že je částečně odsunut. Bylo to ve skutečnosti tím, že Bezděk kryptu ve spěchu pořádně nedovřel. Pomocí silného klacku bylo možno kámen odsunout ještě dál. Vlezly s lucernou dovnitř, ale nastojte: nová rakev, bez pochyby ta, ve které byl uložen vara guru, byla prázdná.

Mistr vstal z mrtvých.

Irma vypadala krajně extaticky a její hlas měl zvláštní přesvědčivost. Vysvětlila jim také, že muž v rakvi musel být vara guru, atd. Zanedlouho na to se vandráci, pro jistotu zakuklení, vydali k Poustce, vedeni bílým přízrakem Irmy.

Bezděk šel s nimi, aby se neřeklo.

Jak jsme již předtím slyšeli, styděl se za zmatek kolem pohřbeného daňka a proto okolnosti vandrákům nesdělil.

Nyní se to zase nezdálo vhodné.

Bezděk znal lidskou povahu a věděl, že by se náhle zfanatisovaní druhové mohli obrátit i proti němu, nejspíš s tím, že si to všechno vymyslel, aby pokálel krásu nadpřirozena.

Kromě toho, není-li mrtvola v hrobě, vstala-li z mrtvých, nebylo tedy žádné zabití nebo vražda, jistě ze světského, právního hlediska.

Bylo lepší to tak nechat.

Bylo již pozdě k ránu, kohouti se ozývali, obloha na východě bledla a v listoví šuměla padající rosa.

Hajní už většinou zalezli. Jeden sice zahlédl průvod temných postav, vedený bílým zjevením, pokřižoval se tedy a změnil směr pochodu. Pocho-pitelně, že nebude nic hlásit. Páni jsou hloupí a nevědí, co se děje.

Ale já — co vím, to vím.

